

POSTANOWIENIE

21 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 21 listopada 2024 r. w Warszawie
zażalenia K. H.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 26 kwietnia 2024 r., I ACa 1450/22,
w sprawie z powództwa K. H.
przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w B.
o ustalenie,

- 1. odrzuca zażalenie w części dotyczącej punktu 1
zaskarżonego postanowienia;**
- 2. oddala zażalenie w pozostałym zakresie;**
- 3. zasądza od K. H. na rzecz Banku Spółdzielczego w B. 240
złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego
wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za
opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
powodowi odpisu niniejszego postanowienia.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z 26 kwietnia 2024 r. sprawdził wskazaną w skardze kasacyjnej powoda wartość przedmiotu zaskarżenia i ustalił ją na 1 500 złotych (pkt 1) i odrzucił skargę kasacyjną (pkt 2). Sąd ten wskazał, że powód określił w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia

na 56 000 złotych. Z kolei na wcześniejszych etapach postępowania wartość przedmiotu sporu i wartość przedmiotu zaskarżenia, podane w pozwie i apelacji była oznaczona na 1 500 złotych. Utrwalenie tak określonej wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia powoduje, że jej modyfikacja na etapie postępowania kasacyjnego nie jest możliwa. Skarga kasacyjna jest natomiast niedopuszczalna w sprawach, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50 000 zł, co skutkowało jej odrzuceniem.

Zażalenie na to postanowienie wniósł powód, zaskarżył je w całości i zarzucił naruszenie: art. 45 ust. 1 w zw. z art. 175 ust. 1 Konstytucji, art. 398¹ § 1 k.p.c., art. 398² § 1 k.p.c., art. 25 i 26 k.p.c., art. 19 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 368 § 2 k.p.c.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie do Sądu Najwyższego – zgodnie z art. 394¹ § 1 i 1¹ k.p.c. – przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Zażalenie powoda wniesione od postanowienia Sądu drugiej instancji (pkt 1) w przedmiocie sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia, podlega zatem odrzuceniu jako niedopuszczalne (art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Zwrócić uwagę należy, że w sprawach, w których dopuszczalność środka zaskarżenia zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, sąd ma obowiązek sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia wskazaną przez skarżącego. W takim wypadku podstawą działania sądu są przepisy regulujące dopuszczalność środka oraz skutki wynikające z jego niedopuszczalności, a nie art. 25; przepis ten może być jednak stosowany przez analogię (zob. postanowienia SN: z 7 kwietnia 1997 r., III CKN 71/97; z 9 lipca 1997 r., II CKN 257/97; z 6 kwietnia 2007 r., z 16 kwietnia 2008 r., V CZ 17/08, OSNC-ZD 2009, nr 1, poz. 8; z 22 marca 2012 r., V CZ 157/11, z 17 kwietnia 2021 r., II CSK 226/20). Wskazana przez skarżącego

w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (zob. postanowienia SN: z 7 lipca 2021 r., I CSKP 139/21; z 9 października 2020 r., IV CZ 57/20; z 15 października 2020 r., III CZ 39/19).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym, z zastrzeżeniem sytuacji szczególnych, nie może przekraczać wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Odpowiednie stosowanie art. 19-24 k.p.c. do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może uzasadniać jej aktualizacji przez podwyższenie ponad wartość dotychczasową, a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji (zob. postanowienie SN z 22 czerwca 2018 r., II CZ 30/18). W konsekwencji nie może budzić wątpliwości, że wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego nie może przekraczać wartości przedmiotu sporu ani wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest bowiem samodzielna i nie może być wyższa od przedmiotu sporu, chyba że nastąpiło rozszerzenie powództwa albo zasądzenie ponad żądanie (zob. postanowienia SN: z 15 grudnia 2021 r., IV CZ 49/21; i z 5 kwietnia 2023 r., III CZ 435/22).

Określona przez skarżącego wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej (56 000 zł), istotnie różni się od wartości przedmiotu sporu określonej w pozwie, a następnie w apelacji (1 500 zł). Jednocześnie jednak nie zaistniały żadne obiektywne okoliczności, które mogłyby uzasadniać modyfikację wartości przedmiotu sporu na etapie postępowania przed sądami obydwu instancji, zatem ustalona przez Sąd Apelacyjny wartość przedmiotu zaskarżenia skargi kasacyjnej odpowiada rzeczywistemu zaskarżeniu i rozstrzygnięciu.

Zwrócić uwagę również należy, że w postanowienie Sądu Apelacyjnego ustalające wartość przedmiotu zaskarżenia (pkt 1) jest niezaskarżalne. Może być jednak poddane kontroli Sądu Najwyższego na podstawie art. 380 w zw. z art.

398²¹ k.p.c. (zob. postanowienia SN: z 12 stycznia 2017 r., I CZ 100/16; z 26 kwietnia 2022 r., III UZ 33/21; z 22 października 2020 r., I CZ 55/20). Warunkiem rozpoznania takich niezaskarżalnych postanowień, które miały wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie w środku zaskarżenia stosownego wniosku (art. 380 k.p.c.). W środkach zaskarżenia wnoszonych przez profesjonalnych pełnomocników wniosek taki powinien być wyraźnie i jednoznacznie sformułowany (zob. postanowienia SN: z 7 listopada 2006 r., I CZ 53/06, i z 8 lipca 2016 r., I CZ 38/16). Z zażalenia powoda nie wynika natomiast, że taki wniosek został zgłoszony. W sytuacji, gdy skarżący skutecznie nie zweryfikował ustalonej przez Sąd drugiej instancji wartości przedmiotu zaskarżenia, a wartość ta nie osiąga 50 000 zł, skarga kasacyjna – jako niedopuszczalna – podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 398² § 1 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak wyżej.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 8 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[wr]

r.g.